

Un regal poètic i polític per festejar el començament d'Any

La jove cineasta Payal Kapadia és de Mumbai, on va néixer el 1986, mentre que les tres protagonistes de *La llum que imaginem* (totes treballen en un hospital, dues com a infermeres i l'altra fent de cuinera) provenen d'altres llocs de l'Índia i viuen en aquesta ciutat perquè, essent la més gran del país i la més pròspera, van creure que hi tindrien més oportunitats i així una vida millor. Això com en el cas de molts altres habitants de Mumbai (el nom en marathi d'una ciutat llargament referida amb la denominació anglesa Bombay) que la fan multicultural i extremadament diversa, de manera semblant a tantes altres grans urbs. En el seu primer llargmetratge de ficció, que arriba després de diversos curts i el llarg documental *Una nit sense saber res* que va donar-li prestigi internacional un cop catapultat des de la Quinzena de Realitzadors de Canes, Kapadia vol mostrar físicament la seva ciutat, a través d'alguns barris, a vegades d'una forma immersiva que pot resultar fascinant: els moviments de càmera que ressegueixen els carrers, amb el seu bullici, els comerços i les llums nocturnes. Però, sense fer-ho d'una manera discursiva, també vol fer-hi present les contradiccions i tensions, que tampoc no són alienes a les de tantes altres grans ciutats: havent-hi una riquesa evidentment mal repartida, la vida hi és tan cara que du a la precarietat de les classes treballadores, de manera que aquells que hi van arribar per les oportunitats laborals, i també molts dels seus nadius, tenen dificultats per sobreviure-hi; en la seva diversitat, prevalen barreres (de classe, ètnia, religió...) que separen la gent; atraient, pot fer-se hostil. A través de les tres protagonistes, de generacions diferents, la cineasta també incideix en el fet que les dones poden viure a Mumbai amb més llibertat i seguretat que en molts altres llocs de l'Índia, però que l'ordre patriarcal segueix condicionant-les i limitant-les.

La llum que imaginem, pel·lícula justament avalada amb el prestigiós Grand Prix del festival de Canes, està en part concebuda amb el desig de mostrar la importància de l'amistat. Les tres dones, bellament interpretades per les actrius respectives, són diferents entre elles, però s'ajuden, es reconforten i fan que se sentin menys soles dins de la jungla urbana. Les dues infermeres, que comparteixen pis, són Prahba (Kani Kusruti) i Anu (Divya Prahba). Totes dues provenen de la regió de Kerala, al sud del país. La primera fa temps que no sap res del marit, que va marxar a treballar a Alemanya i que des d'allà li envia una olla per coure arròs que ella primer aparta i després abraça: no se sap si vol o no que l'home retorni, en la mesura que és una dona que, fent d'infermera amb un esperit generós, és reservada i expressa poc els seus sentiments. Més jove i també més rebel i expressiva, Anu viu un amor clandestí amb un noi musulmà mentre els seus pares li preparen un matrimoni concertat, com ho va ser el de Prahba. A diferència del documental *Una nit sense saber res*, on es mostra una revolta estudiantil mentre hi palpita una certa ficció narrant-hi una història d'amor a través de les cartes d'uns enamorats separats, es pot considerar que *La llum que imaginem* no és un film directament polític, però, sense oblidar les qüestions socials-econòmiques exposades, Kapadia ha dit de manera significativa: "Al capdavant, tot és polític. L'amor ho és a l'Índia. Resulta difícil casar-te, aparellar-te, amb qui voldries. La família decideix intervenir-hi la qüestió de la casta, la religió, etc. Així que un amor impossible és un tema molt polític". Pel que fa a la cuinera (Parvaty/Chhaya Kadam), viuda de fa poc,

LA LLUM QUE IMAGINEM

All We Imagine as Light
Índia, 2024

Direcció: Payal Kapadia

Guió: Payal Kapadia

Intèrprets: Kani Kusruti,
Divya Prabha, Chhaya
Kadam, Hridhu Haroon

Durada: 118 min

Gènere: drama

Idioma: Malaiàlam, Hindi

Subtítols: català

Data d'estrena:

03/01/2025

ha de marxar del seu apartament a causa de la gentrificació que s'estén per la ciutat. Parvaty prové del departament de Ratnagiri, en un poble costaner del qual, passant-hi juntes uns dies les tres dones, transcorre la part final de la pel·lícula. Aleshores, no només canvia el paisatge, sinó també el clima, la llum, els colors. Si la part de Mumbai va rodar-se durant el juny i el juliol del 2023 mentre el monso humitejava la ciutat, la part de Ratnagiri va filmar-se després del vent estacional, al novembre, quan la terra seca es fa vermellosa a la zona. També pot percebre's un altre canvi. Les imatges rodades a Mumbai mostren les protagonistes en la seva quotidianitat (en la feina, en el seu transitar per la ciutat, a les cases) amb una sensibilitat poètica que dona significació (i bellesa) a cada mirada, cada gest, cada detall d'afecte. Aquest realisme poètic s'obre al fantàstic o al meravellós en el poble costaner: què representa l'home que, ofegat al mar, Prahba "retorna" a la vida? Quina llum podem imaginar des de l'obscuritat?

Payal Kapadia ha explicat quines pel·lícules l'han inspirat de manera especial per fer *La llum que imaginem*. Em sembla revelador, i per això ho transmeto. N'hi ha tres dirigides per dones. *Lazzaro felice*, d'Alice Rohrwacher, perquè juga amb la temporalitat i l'estètica cinematogràfica en dues parts mentre passa d'una forma realista a una de fabulosa i fantàstica; *Cléo de 5 a 7*, d'Agnès Varda, perquè és una ficció que també és una simfonia urbana amb moments documentals sobre coses que passen en una ciutat; i *News from Home* per la manera com Chantal Akerman va filmar el crepuscle a Nova York. I després hi ha totes les pel·lícules del portuguès Miguel Gomes: "M'han alliberat de certes restriccions que tenia sobre considerar què és o no és ficció i m'ha ensenyat que tot pot coexistir". En tot cas, *La llum que imaginem*, pel·lícula bellament humanista, ens arriba a primers d'any com un regal per gaudir-lo sempre.

Imma Merino

Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona